

Szerkesztőség és
kiadóhivatal:

Egreesy-utca 27-ik szám alatt,
1-60 körben van, hova a lap
nagy szellemi, mint anyagi ré-
szét illető minden közlemény
intézendő.

BÁCSKAI ELLENŐR.

Társadalmi, közmívelődési, szépirodalmi és közgazdasági közlöny.

Előfizetési díj:

Helyben házhoz hordva és
vidékre postán küldve:
Egész évre . . . 12 korona
Félévre . . . 6 korona
Negyedévre . . . 3 korona
Egyes szám ára 20 fillér.

Megjelenik hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

Csak berentes levelek fogadtatnak el a kizárások nem adathak vissza.

Háromhasábos nyilttér sora:
40 fillér.

Olvasóinkhoz!

Lapunk új évnegyed küszöbén áll.
Felhívjuk lapunk tiszt. olvasóit az elő-
fizetések megújítására.

Viszontagságos huszonhárom év áll
lapunk mögött. Aki ismeri a magyar
vidéki hírlapirodalom viszonyait, az
tudja, hogy mit jelent huszonhárom
megszolgált esztendő.

Életpályánk össze van olvadva a
helyi sajtó hűséges szolgálatával; hi-
vatásunk és szolgálatunk pedig a nagy
közönség érdekeivel. Örömmel és lel-
kesedéssel végeztük mindenha mun-
kánkat s minden körülmények közt —
tövises utunkon — büszkén mentünk
előre.

Magánérdekeink, lapunk révén, nin-
csenek; létjogunk és kenyerünk a
közérdek hű szolgálatára.

Általános virágzás minden szellemi
és anyagi téren: ez a mi ideálunk,
melynek megvalósításához élethivatá-
sunkkal mi is hozzá akarunk járulni.

Nyugodtan nézünk vissza viszontag-
ságos huszonhárom éves pályánk meg-
futott részére, mert sohasem tettünk
mást, mint a mit meggyőződésünk su-
galt, haza és emberszeretetünk java-
solt.

Lehet, hogy tévedtünk, tévedtünk em-
beri gyengeségből, de sohasem kész-
ákarva, sohasem rosszlelkűségből.

Azon szent cél vezérelt, midőn ezelőtt

A „BÁCSKAI ELLENŐR” TÁRCAJA.

Egyetlen egy Vágy Vezérelt . . .

Egyetlen egy vágy vezérelt
Egész életemen, —
Hogy lelkemnek virágjai
Viruljanak szépen;
Hogy reményeim szép bimbója
Soh' se hervadjon el, —
Hogy üdvöt . . . gyönyört árasztak
Lelkem zenéjével.

Egyetlen egy vágy vezérelt
Egész életemen, —
Hogy ne legyen pusztá álom
Az én ihletésem;
Hogy édes — bús lantom te légy
Lelkemnek viszhangja,
S olykor-olykor zendülj egy-egy
Szívből fakadt dalra.

GRUJITSNÉ POPOVITS EMILIA.

A koldus asszony.

Elnémult az öreg templom nagyharangja
s az ájtatos híveket a kereplő monoton hangja
hívja az Ur házába. Feketével vannak be-
vonva az oltárok s a feszületek. Az embe-
rek arcán néma szomorúság s a szívekben
szent áhitat honol.

E napon feszítették meg a legdicsebb, a
legszentebb, a testté lett Ige: az Isten fia.
Mindenki, a ki csak teheti, siet az Ur szá-
molyához s iparkodik megszabadulni attól, a

huszonhárom évvel szülővárosunkban
működésünket megkezdtek, hogy meg-
mutassuk, mily üdvös a független,
a korrupciót kérlelhetlenül ostromozó
sajtó.

Szabadkának van nagy jövője s az
ujabb nemzedék bizik is benne.

A közügy érdekében kifejtett eddigi
törekvésünk legyen biztosíték a jövő-
ben. Ez alapon ajánljuk lapunkat a
nagy közönség jóindulatába.

Részünkről a jövőben is, mindent el-
fogunk követni, hogy lapunkat élénk-
változatos tartalmúvá tegyük.

Munkatársaink díszes sorába szá-
mithatjuk nemcsak helyben a kiválóbb
erőket, de vidékről is számos olyano-
kat, kik — nagyobb részben — mint
városunk szülőttei a legmelegebben
érdeklődnek ügyeink iránt.

Ennélfogva kérjük tisztelt előfizető-
inket, hogy előfizetéseiket megújítani
és lapunkat minél szélesebb körben
terjeszteni sziveskedjenek.

A szerkesztőség.

Közbiztsági kérdések.

A legmodernebb intézményekre fordított
áldozatok is kárba vesznek, ha ezekkel a
közegészség és közbiztsági tekintetében lé-
pést nem tartunk. Minden város legvitali-
sabb, legfontosabb érdeke a közegészség-ápo-

mi lelkét nyomja: bűnétől, hogy aztán meg-
könnyebbülten ő is részt vehessen abban az
eszmei diadalban — mely meghozta a vé-
tekben sanyalódó emberiség számára újra a
békét, a megnyugvást — a feltámadásban.

Megkönnyebbült szívvel távozik mindenki
a templomból, csak egy öreg, elhagyott kol-
dusasszony nem mozdulhat helyéről, mintha
valami nem engedné, hogy távozzék; mintha
valamivel ő neki is le kellene számolnia,
melytől már oly hosszú ideje szabadulni ki-
ván. Naponként már kora reggeltől ott ül a
templom lépcsőjén, kezében szorongatva nagy
rózsa füzérét, melyet már — ki tudja —
hányszor végig imádkozott.

Félve gondolt arra, hogy Isten nem bo-
csátja meg vétkeit, melyet évek hosszú során
át vonszól magával s ezért kezdi újra, meg
újra a rózsafüzért. A nagyheti ájtatosság s
az arcok mély fájdalma őt is megindították
vérző szíve még inkább sajgott a fájó seb-
től s önkénytelen megjelent szemében egy
hivatlan vendég, mely végig folyt redős, ha-
lovány sárga arcán.

A tóduló emberárban észrevétlen jutott be
a templomba. Szeme megakadt egy oltárképen,
melynek alakjai a fátyol dacára is átszűrőd-
tek . . . s ő hosszan, némán nézte . . . nézte . . .
E kép bátorságot öntött csüggedt lelkébe, erőt
a tovább küzdelemre s bizalmat, hogy lelke
nagy súlyától végre megszabadulhat.

A keresztfán függő, az emberiséget meg-

lása, ez pedig közbiztsági nélkül el nem
képzeltető.

Szabadka sz. kir. városában, a hol a város
közönsége már oly sok és tekintélyes áldo-
zatot hozott a közjó érdekében, még mindig
vannak olyan elintézetlen közbiztsági kér-
dések, melyeknek helyes és célszerű megol-
dása főgondját kell, hogy képezze a városi
tanácsnak. Ezek a kérdések nem újak. Eze-
ket a hiányokat óhajtottuk szóvá tenni.

Első és legfőbb hiány a közrend és tisz-
taság óreinek érzéketlenségében keresendő.
Rendőrségünk vezetősége sem kezdemények-
ben, sem a végrehajtásban nem tanúsít oly
felfogást, mely egy modern, haladni óhajtó
város vezetésére alkalmas hivatottságáról ten-
ne tanuságot.

Nyári hónapok alatt elengedhetlen szük-
ség az utcák és terek öntözése. Szabályren-
delet intézkedik arról, hogy a háztulajdono-
sok a járdát naponként vízzel leöblítsék. Itt-
ott, a hol a tulajdonosnak vagy lakónak elég
ép érzéke van arra, hogy maga is belássa
ezen intézkedés hasznosságát, nincs is ok a
panaszra, de bizony legtöbb helyen a járda
csak akkor lesz megöntözve, ha az Isten
megöntözi. Az utcák és terek öntözését a vá-
rosi tanács elrendelte ugyan, azt a rendel-
kezésre álló ókori lajttal meg is teszik min-
den időben, de bizony ezzel a készülékekkel
csak pazaroljuk az időt és a munkát. Ez a
primitív szerkezet nem alkalmas e célra,
mert nem ontja eléggé a vízmennyiséget s
vele a város főbb utcáját egy hétig sem le-

váltó Jézus alakja volt ez, ki alászállott szen-
vedni az emberekért és meghalni vétkekért.
— Igen, igen meg fog bocsájtani nekem is
az isten, a mint megbocsájtott Krisztus a
mellette levő latornak . . . még ma én is a
paradicsomban látom meg a megdicsőült Is-
tenembert. Érzem, hogy meg kell szabadul-
nom emésztő lelki kínaimtól s aztán nyugton
halhatok meg . . . Csak még annyi erőm le-
gyen, hogy magamhoz vegyem az Ur tes-
tét . . .

Itt elakadt a szava s tovább nem foly-
tathatta. Összeroskadt lelke terhének nagy
súlyától s ott feküdt eszméletlen az oltár
kölépcsőjén s jó ideig mit sem tudott ma-
gáról.

Csak lassan tért ismét magához, homályos
volt előtte minden, de iszonyúak voltak ama
lélki kínok, melyeket e néhány percben át-
szenvedett . . . Maga előtt látta édes anyját,
ki sirva virasztott át éjjeleket ágyán ülve,
hasztalan hiva vissza tévutra tért leányát;
mellette kis hugát, a mint ott imádkozik
Mária képe előtt tördelve kezét s kiomló
könnyeiével enyhíti szíve mély fájdalmát, az
eltűnt, szeretett testvér iránt . . . hogy ak-
kor mindezek érintetlen hagyták jéghideg
szívét . . .

Ő az ifju szavára hallgatott, ki ígért neki
mindent: szerelmet, szabadságot s ő köny-
nyen hajló virágszál követte bálványát —
nem kérdeve hová, nem kérdeve merre csak

hetne megöntözni, mert még az utca végére ér, addig az elején felszárad.

E célból szerezzon be a város több öntöző kocsit, mely kizárólag erre a célra készült. Kezeléséhez elég egy ember s a mellett a vizet bőven osztja.

Fell kell venni a rendszeresen öntözendő területek közé a »Mária Terézia-parkot« is, a melyre most igen csekély gondot fordítanak. A fák alatt levő területeket naponta többször fel kell öntözni, hogy az ottani levegő pormentes legyen. Különösen figyelmeztetnünk kell a városi tanácsnak a »Szent-István-tér« azon részének tisztán tartását, hol az élelmi cikkeket s zöldségféléket árulják. Ha már az nálunk kivihetetlen, hogy minden élelmicikk árus legalább is tisztán tartott deszka állványon áruljon, intézkedni kell arról, hogy az élelmi piacon a legnagyobb tisztaság uralkodjék és szigorú büntetés érje az ez ellen vétőket. Főleg a tej, kenyér, hús és hal árusítását ellenőrizték szigorúan.

Rendezetlen köztisztasági kérdések közé sorolhatjuk a házi szemét kihordását, melyre nézve eddigelé — pedig lapunkban többször megemlégtünk — semminemű megoldási módot nem találtak. A lakosság hónapokig sok helyen esztendőig halmozza fel udvarán az összegyűlt házi szemetet, míg azután rászánja magát, hogy valami fuvarossal kivitesse. Hogy nyár idején milyen büzt okoz az összegyűlt szemét, azt már mindenki élvezte. Véleményünk szerint a házi szemét kihordása legalább a város belső területén általánosítandó és kötelező lenne. E célból vagy a város, vagy esetleg a vállalkozó gyeptanár megfelelő szemét hordó kocsit tartana, mely mindennap a kora reggeli órákban megjelenne és házanként az összegyűlt szemetet kihordaná a szemét telepre. Ennek fejében akár a háztulajdonosok, akár a lakók bizonyos csekély évi általános összeg-fizetésére köteleztetnének. Azt hisszük mindenki szívesen megfizetné azt az egy-két korona évi díjat, ha a szemetet mindennap kitakaríthatná udvaráról.

ment, ment keblében a boldogság kimondhatatlan varázsával — az út vesztőbe. A férfi édes mosolyával, behizelgő hangjával magához fűzte az ártatlan gyöngy virágot... magával vitte messze vidékre, távol édes otthonától, hogy tönkre tőve őt, eltűnjék a nagy világban s gyenge áldozatát magára hagyja egyedül, árván az emberek tömkelegében.

Zűrzavaros agyában feltűnt az egykor anyyira imádott férfi arca, ki elrabolta ártatlanságának szűz virágát s aztán elhagyta őt — el örökre...

Teljesen egyedül volt. Ki volt vetve a társadalomból, mindenkitől elhagyatva. Az emberek szánakozó arca elől menekülni szeretett volna, de hová, merre...? Ilyen állapotban még dolgozni sem lehetett, minden percben utolérheti a válságos pillanat s pénze is csak annyi volt, a mennyit gaz csábítója ott hagyott neki...

Sokáig kóborolt a népes utcán, míg végre kimerülten összeesett s nem tudta mi történt vele, csak mikor felébredt egy szobában találta magát, karjaiban kis csecsemőjével. Nem tudta mit csináljon vele, hol helyezze el...?

Arra gondolt az első pillanatban, hogy megfojtja, hogy még inkább megterhelje bünnös lelkét... Már már végre akarta hajtani eme rémes tettét midőn egyszerre csak visszahanyatlott a bűn szörgyűségétől s midőn

Ezen kérdéssel kapcsolatban a szemét dobok és pöcegödörök fertőtlenítésének elrendelését és foganatosítását kell kérnünk, mert ez rendkívül befolyással van a város közegészségügyi viszonyainak alakulására.

Minden város első és főkötelessége a közegészség ápolása, a melyet csak úgy érhetünk el, ha a köztisztaság követelményeinek minden tekintetben eleget teszünk. Ezek az általunk elősorolt intézkedések, melyek sem nagyobb tőke befektetést, sem őrzékenyebb kiadásokat nem okoznak, tehát annál könnyebben keresztül vihetők.

Mindezek a közönség jóakarátán kívül egy hivattott rendőrkapitány erőyes eljárásában, nemes törekvésében nyerhet egyedül megoldást!

Az iskola év Végén.

Demokrata világot élünk s ebben a demokrata világban diadalát üli a cím és rangkórság. Szabadelvének vagyunk és a szabadelvek közepette csak »elvi« szabadságot élvezünk. Tulajdonképpen ezer elítélet, sok kishitűség, milliő ferde szokás és divat rabjai vagyunk.

A kultúra, mialatt egy lépést halad előre, mértföldre löki vissza az egyént s közmivé- lődési állapotaink közepette oda jutottunk, hogy elkeseredetté vált a létért való harc, az ember-ember ellen áll, küzd életre-halálra a darab száraz kenyérért.

A nagy optimisták gondolkodóba esnek. A szívek egy pillanatra megszünnék dobogni és helyet adnak az észnek, megengedik, hogy kombináljon, hogy következtessen. És az ész megteszi a magáét, hidegen, ridegen, szív nélkül.

Az ész látja, hogyan fejlődik a proletarizmus, látja, hogy miképpen szaporodik az élehetetlenek gyászos serege, mely már szemközt áll egyenlő erővel és hatalommal a társadalom alkotmányával és kéri jogait.

Mi lesz akkor, ha követelni fogja?

Ha harcra kerül a dolog, ki lesz a győztes?

Ez a jelen idők nagy problémája, melyet

mevlátta mosolygó kisedét győzött benne a nő, az anya.

Később, mikor már anyyira megerősödött s felkelhetett és gyermekét két karjára véve fel-alá sétálhatott a szobában, a pillanatra várt csupán, hogy egyedül lehessen...

Sietve lekasztá nyakáról azt a keresztet, melyet születése óta viselt ott, bevésve nevé... azt fia nyakára akasztotta s még egyszer s utolszor adta síró gyermeke szájába az édes anyai emlőt, melytől aztán elaludt s aludt... Ő pedig gyorsan magára kapva öltözékét lefutott s eltűnt az emberárban...

Hogy aztán mi történt gyermekével, mi lett belőle, hova lett-él-e vagy már rég meghalt, sohasem tudta meg.

Még tovább szövődött élete története ez eszméletlen állapotban. Gondolatai villámgyorsan követték egymást agyában, főleg, mivel azokat naponként újra, meg újra ujította fel emlékezetében.

Ama napok jutottak eszébe, midőn küzdött a gondolattal, hogy visszatér az édesanyai házba, hol kész lett volna átszenvedni a szenvedések Golgotháját, bevallva, megbánva bűnét, ballépését. De csakhamar ismét az élvek után sóvárgó gonosz szellem diadalmaskodott benne, melyet vakon követett, mitsem gondolt a jövőről csak jelenének élt...

Idővel azonban rózsás arcáról eltűntek a fiatalság utolsó maradványai is... Az átv.

előbb-utóbb meg kell fejteni, melyet meg kell oldani még pedig ennek a társadalomnak, amely a proletárokat teremti, de ellátja, elhelyezni őket, emberi jogaikban részesíteni nem tudja.

Ezek a gondolatok nagyon alkalmasak arra, hogy megszivleljük most az iskolai év végén. Beszélni kell róla, hogy megörtsók fejtegetni, hogy elhigyjék és meggyőződjék róla a nagy köz, hogy társadalmunk vétke éppen itt van elrejtve.

Manap minden szülő az az ambíció sarkalja, hogy gyermekét tudományos pályára adja. A középiskolák folyton szaporodnak és e szaporodás dacára is zsufolva vannak évről-évre.

Még szegényebb sorsu család is megerősíteti magát, hogy iskoláztassa gyermekét. Senki sem figyel arra, hogy a fiúnak van-e hajlama és van-e tehetsége arra, hogy megbirkózzék a tudománynak mindig terhesebb követelményeivel.

De a tíu végig küzdi magát az iskolákon, végig az egyetemen. Hogy mennyi nyómorral, az mellékes. Végre is megvan a diplomai az egyetlen jó a földön, amely föléje helyez, a polgárt polgárnak, — a jelenkor kutya-bőre, mely bizonyítja, hogy tulajdonosa értelmes, képzett, tudós.

És mikor a diploma a kezénél van, kezdődik a harc. A vér nélküli, de sokkal elkeseredtebb és borzalmasabb harc, mely folyik a társadalomban. A szegény ifju nem megy semmire, ha önállóan akar boldogulni és sok csalódás után végre pályázik a diplomával egy dijnoki állásra.

Igy születik a proletár, mely elégedetlen önmagával, a társadalommal, a világgal. Az a küzdelem, melyet ő vivott a diplomáért azt a jogot előlegezi neki, hogy most már legyen miből élnie. De ha nincs? Akkor elfogja a kétség, az önzés és más egyéb elvont emberi gyarlóság és harcot kezd a világgal, melyben utóvégre is ő bukik el.

Anyák! Szülők! Ne küldjétek ambíció nélkül gyermekeiteket oda, ahol csak pro-

rasztott éjszakák tették tönkre idegeit, fekete hajszálai közé fehérek vegyültek... végre teljesen megrongálódott egészsége testileg-lelkileg s mások alamizsnájára szorult...

Mindez eme pár perc alatt villant át agyában s borzasztók voltak az önmagát vádoló lelki kínai...

Most hirtelen felocsudott... Körülnéz de a járókelők önmagukba mélyedve haladtak el mellette s ügyet sem vettek reá. Nem tudta hogyan került ide az oltár elé, de lassan mégis anyyira — a mennyire vissza tudott emlékezni a történetekre.

Ereje teljesen felmondta a szolgálatot, hisz már két napja falat sem volt szájában... Kéregelni már nem volt kedve s nem is igen irigyelte már, ha a mellette ülő koldusok többet kapnak vagy pedig az egész alamizsnán osztozkodnak s őt teljesen kihagyják... Nem volt ő neki már szüksége semmire, még csak egy kívánsága volt, kibékülni az Urral s aztán leszámolt a földiekkel...

Szabadulni óhajtott e világból, melyben ő az eltévedt csak vétkezett, bár eleinte gyögyörnek találta azt, mert feldult lelke tompítására szolgált.

Megkísérelte, hogy felálljon... Sikerült, bár nehezen ment és vonszolta kinos testét, még kinosabb lelkével...

Sietni akart, nehogy késő legyen és összerogyjon mielőtt kívánsága teljesülne.

A félhomályban csak itt-ott tűnt fel egy-

letárrá válik. Ezernyi praktikusabb út és mód nyílik ma a megélhetésre.

A kereskedelem, az ipar sokkal hálásabb tőr azoknak, kik dolgozni akarnak.

Csak az a kérdés, vajjon mi kamatozik jobban: az erő, vagy a szellem? Tőke mind a kettő, mely hasznot hajt. Munkás a diplomás ember is, mint az iparos. A szellem csak ott diadalmaskodik a hol az értelem tulnyomó.

De, ha az erő párosul az értelemmel nincs aki legyőzze. Aki kezével és eszével egyszerre tud dolgozni az győzni fog, diadalt fog aratni, ha utjába ezer akadály gördül is.

A köteles iskoláztatás szükséges, sőt a polgári iskolák, vagy középiskolák alsó osztályainak látogatása is kívánatos. De aki érzi, hogy nem hivatott a tudományra, az válaszon magának más megélhetési forrást.

És ezt első sorban a szülők ítélik meg legjobban. A közepes vagy ennél még rosszabb bizonyítványt hozó gyermeket ne taníttassák tovább, hanem adják valamely más becsületes praktikus pályára.

Ezeket akartuk elmondani a pályaválasztás pillanatában, az iskolai év végén.

Ne neveljünk proletárokat!

ELŐFIZETÉSI FELHÍVÁS

A „BACSKAI ELLENŐR“

XXIII-ik ÉVFOLYAMÁRA.

Egész évre 6 frt vagyis 12 korona.

Félévre 3 » » 6 »

Negyedévre 1 » 50 kr. v. 3 korona.

Hazafini tisztelettel felkérjük pártfogóinkat, elvbarátainkat és régi előfizetőinket, hogy az új évnegyedre is **előfizetéseiket** megújítani s egyszersmind becses körükben lapunkat terjeszteni s előfizetéseket gyűjteni méltóztassanak.

Együttal felhívjuk mindazokat, a kik még előfizetési díj hátralékban vannak, hogy tartozásukat beküldeni ne terheltesse, miután — rendelkezési tőkénk nincs — s nekünk is kötelezettségeink vannak. *További kerjük mindazokat, akik lapunkat állandóan elfogadják, hogy ugy a hátralékos, mint az előfizetési díjat szíveskedjének beküldeni.* Vidéki előfizetőink legkönnyebben postautalvánnyal eszközölhetik.

egy térdelő alak, ki még összekulcsolt kezekkel könyörgött isteni félelemmel arcán és a biztos meghallgatás reményével szívében.

Egyenesen a gyóntató székhez ment és mintha egyedül csak őt várná a gyóntató pap, senki sem volt már ott...

Letérdelt és összeszedte minden erejét megkezdte nehéz vallomását.

Egy folytában beszélt miként hagyta el a szülői házat... az átvirasztott, kéjes éjszakákat... miként adott életet egy életerős fiúnak és ama bűnös gondolatokat, melyeket akkor táplált, midőn meglátta forró szerelmének megtestesülését... Aztán miként hagyta el... a keresztet a bevett névvel... Villámként hatottak az asszony szavai a papra.

Nemfigyelt már a megtért bűnös asszony súlyos vallomására: a kereszt és a bevett név megvilágítottak előtte mindent.

A név megegyezett azzal a névvel, mely azon keresztbe volt bevésve, melyet ő már 30 év óta talizmánként viselt mellén. Hirtelen leakasztotta... De ekkor uralkodni nem tudott már magán s a fiui szeretet kitörő hangján kiáltá:

»Anyám! Édes anyám!« s kezében tartotta a keresztet, melynek láttára, a bűnbocsánatot váró anya lerogyott s fuldokolva mondá utolsó szavát: »fiam.«

Oszter P. Béni.

Helyi és vidéki hírek.

— **Személyi-hír.** Gullner Gyula belügyministeri államtitkár, f. hó 27-én, Zentáról — ahol a tiszai vízi utak tanulmányozása végett kiszállott — Szabadkára érkezett és innen a délelőtti gyorsvonattal Budapestre utazott. A vasutnál Schmausz Endre főispán várta az államtitkárt.

— **Dr. Császka György díszpolgári oklevele.** Hauke Imre zombori polgármester a dr. Császka György kalocsai érsek részére Morzsányi budapesti cég által készített gyönyörű díszpolgári oklevelet megkapta s azt legközelebb küldöttségileg fogják át nyújtani a főpásztornak. A díszpolgári oklevél szövege a következő: Mi Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottsága lelkes és készséges örömmel adjuk tudtára mindenkinek, a kit a dolog most és jövőben illeti, hogy a mai napon tartott rendes közgyűlésünkben, 85/902. számú határozattal tekintettel azon fényesen tündöklő nagylelkűségre s valóban fejedelmi adományokra, a melyekkel főtisztelendő Dr. Császka György kalocsai érsek Ur Ó Nagyméltósága városunkat bőkezűen elhalmozván, ennek jelenlegi lakóit és az utókort is örök hálaára kötelezte, városunk összes lakossága örömmel s azon kiváló mély tisztelettel, ragaszkodó bizalommal, a mellyel hazánk ezen kimagasló férfija és nagyszívű papi fejedeleme iránt viseltetünk, külsőleg is méltó kifejezést kívánván adni — Főtisztelendő Dr. Császka György valóságos belső titkos tanácsos, kalocsai érsek Ur Ó Nagyméltóságát, az iránta érzett hátráltalan hála, tisztelet és szeretet örök tanujelül városunk Díszpolgárának egyhangulag s közlekedéssel megválasztottuk és őt mindazon jogokkal és kiváltságokkal felruháztuk, melyeket Zombor szab. kir. város díszpolgárai eddig élveztek vagy a jövőben élvezni fognak. Minek hitelesül kiadtuk ezen a város nagy pecsétjével megerősített oklevelünket. — Kelt Zombor szab. kir. város törvényhatósági bizottságának 1902 évi május hó 31-én tartott rendes közgyűléséből. — Zombor szab. kir. város közönsége nevében: Hauke Imre s. k., polgármester, Gyurisits György s. k., főjegyző.

— **Az országos tanárgyűlés.** A középiskolai tanárok országos egyesülete, mint már előzőleg közöltük, ez idei kongresszusukat f. évi július 2-4 napjain Szabadkán tartják meg. Szabadka sz. kir. város közönsége a középiskolai tanárokat nemcsak örömmel látja falai között, hanem a városhoz méltó, vendégszerető fogadtatásban is részesíti őket, mert azt óhajtjuk, hogy a kongresszus tagjai jól érezzék magukat körünkben. A városunkba július 2-án (szerdán) érkező tanárok kellő fogadása, elszállásolása és szórakoztatása érdekében a bizottságok már megtették a szükséges intézkedéseket. A programm következő: 1) Július 2-án, szerdán délután és d. u. 6 órákor az érkező vendégek fogadása a vasuti állomáson és elszállásolása. Este 8 órákor ismerkedési estély a casinói vendéglő éttermében. 2) Július 3-án osztrótkön d. e. 9-12 óráig a »Középiskolai Tanárok Országos Egyesülete« közgyűlése a főgymnasium dísztermében. Déli 1 és fél órákor ebéd a »Nemzeti Casinó« dísztermében. Délután: Szakülések. D. u. 5 órákor kirándulás a villamos vasuton a palicsi földmives iskolába, onnan Palics fürdőbe, hol este vacsora lesz és tűzijáték a tó partján. 3) Július 4-én, pénteken d. e. a közgyűlés befejezése és délután a vendégek haza utazása.

— **Az állami gyermekmenhely és szanatorium.** A szabadkai állami gyermekmenhely és a palicsi szanatorium ügyében Széll Kálmán miniszterelnök, mint belügyminiszter — mint értesülünk — legközelebb újabb ankettet hív egybe, mely a menhely és szanatorium szervezeti és szabályzati kérdéseivel fog foglalkozni. Szabadkáról ez értekezleten részt vesznek: Schmausz Endre főispán, Pertich Mihály helyettes polgármester, Birkass Gyuláné a »fehér-kereszt« egylet elnöke és dr. Fries József a »fehér-kereszt« egylet helyt. orvosa.

— **Jóteköny adomány.** A napokban el-

hunyt s jótekönyességéről ismert nemcsalékkülettű bajsai Vojnich Alajosné emlékére örökösai a szabadkai első-nőgyelet árva-alapjára 200 koronát adományoztak.

— **Adományok a »fehér-kereszt« egyesület javára.** — Bajsai Vojnich Alajosné örökösai a szabadkai »fehér-kereszt-lelencek« egyesület részére 100 koronát és Hoffmann Simon örökösai ugyan e célra 200 koronát adományoztak. Fogadják a nemesszívű adakozók az egyesület hála köszönetét.

— **A városi népi néptáncjárdák jövedelme.** A szabadkai első-nőgyelet és a szt. Antalról nevezett kath. népkonyha egyesület által f. év jun. 8-án a városi néptáncjárdák rendezett népi néptáncjárdák jövedelme: 1548 korona 60 fillér.

— **Szent Antal kenyere.** A szabadkai szent Ferenc-rendiek templomában elhelyezett szent Antal perselyében befolyt kegyes adományokból f. é. január 1-től június 30-ig a helybeli szegények között kiosztott összege: 8382 négy kilós kenyér, 6705 korona s 60 fillér értékben. A hetenkint segélyezett szegények száma ez időszakra 332. — Isten legyen a jószívű adakozók dúskezü jutalmazója!

— **Hymen hír.** Vojnits Béla városi rendőr kapitány, f. hó 24-én esküdtött örök hűséget Vodring Irma kisasszonynak. — Tartós és zavartalan boldogságot kívánunk az ifju házaspárnak!

— **Matura mulatság Palloson.** Lehetőse boldogabb napja az ifjuságnak, mind mikor átesik a legnehezebb napokon, az érettségi vizsgákon. Az ilyen dolgok magyar szokás szerint meg kell ünnepeelni és megis ünnepeleték a szabadkai főgymnasiumban érettségit tett ifjak. F. hó 25-én, szerdán este 8 órákor a palicsi nagyvendéglő éttermében zártkörű táncmulatságot rendeztek. A rendezők fáradságát siker koronázta, mert dacára az esős, hűvös időnek nagyszámú díszes közönség gyűlt egybe. Nagy baj volt azonban az, hogy a palicsi terem nagyon szűknek bizonyult. De hát ez azért nem zavarta a mulatságot, melynek a hajnali órák vetettek véget. Jelenvoltak a táncmulatságon: **Asszonyok:** Birkass Gyuláné, Baics Pálné, Baruch Ignáczné, Bendán Benőné, Decsi Dezsőné, Eötvös Józsefné, Fábrián Aladárné, özv. Gábry Lászlóné, Gergits Miklósné, Guánovits Máténé, Ivits Jánosné, Kiss Imréné, Kovács Jánosné, Körtvélyessy Mórné, Kainer Vilmosné, Kunn Jánosné, dr. Kertész Sándorné, Kuluncsics Lászlóné, özv. Lajtainé, Lendvay Jeremiásné, Lichtner Lajosné, dr. Mamuzsich Antalné, Majland Györgyné, Merkovics Jánosné, özv. Nagy Mihályné, Paukovich Andorné, Pocsay Gerőné, özv. Perusics Fábriáné, Pick Adolfné, Radics Jakabné, Rabstein Ferenczné, Riesz Ferenczné, Scozza Zoltánné, Spilbergerné, Szabados Jánosné, Szenté Györgyné, Wiener Dávidné. **Leányok:** Baics Katica, Baruch Ilonka, Bendán Erzsike, Bokros Mariska (Bpestről), Czucz Gyizella, Csoboth Emma, Farkas Lili és Irén, Farkas Mariska, Gábry Eta, Decsy-nővérek, Faludy Margit (Budapestről), Gergics Mariska, Horváth Irma (Szegedről), Horváth Ilona, Illés Erzsike (Ó-Kanizsáról), Jankovich Margit, Ivanovics-nővérek, Kuzmanovich Ilonka, Kiss Mariska, Kertész Mártha, Kunn Etelka, Király Teruska, Kuluncsics-nővérek, Körtvélyessy Katica, Kovács-nővérek, Kainer Ilonka, Lajtay Mariska, Lendvay Margit, Lichtner Gizella és Ilona, Lewin Cornelia, Létmányi Viktor, Macskovich Cornelia, Merkovich Juliska, Majland Mariska, Mamuzsich Mariska, Nagy-nővérek, Paukovich Szerén és Csilla, Pausich Teruska és Juliska, Pick-nővérek, Riesz Erzsike, Schenk Irén (Ó-Kanizsáról), Scozza Piroksa, Spilberger Irén, Szárics Józsefin és Krisztina, Szenté Mariska, Szépei Flóra (Budapestről), Szabados Ilonka, Turbók-nővérek, Vass-nővérek, Vörös Ilonka, Wiener-nővérek. — A táncvigalmi jegyekből befolyt: 250 kor. 28 fillér, a felülfizetésekből 36 kor. Az összes bevétel összege: 286 kor. 28 fillér. A táncmulatság költségeire kiadott: 123 kor. 92 fillér. A tiszta jövedelem tehát: 162 kor. 36 fillér, mely összeg fél részben (81 kor. 18 fillér.) a főgymnasiumi »Szegény tanulókat segélyező egyesület« ja-

vára; fél részben pedig (81 kor. 18 fillér) a főgymnásiumi »Zászló-alap« javára fordított.

— Péter és Pál országos vásárunk. Ez az erőltetett országos vásárunk, mely ma és holnap tartatik, egy fabatkát sem ér. Ennél az országos vásárnál sokkal többet ér egy őszi hetivásár. A vásárra az ország bármely vidékéről — csakis vérszentes helyről származó — minden fajú állatok *sertések* kivételével felhajthatók. Megjegyezzük, hogy a vásárban árúkkal megjelenő úgy helybeli, mint vidéki iparosok és kereskedők, a rendőrhatalom az iparigazolványok felmutatását fogja követelni és így azon iparosok vagy kereskedők, a kik ezen minőségüket igazolni nem tudják, az árulástól eltiltattak.

— Lótenyésztési jutalomdíj-osztás Ó-Becsen. A vármegyei gazdasági egyesület f. évi július hó 6-án Ó-Becsen lótenyésztési jutalomdíj-osztást rendez. Pályázhat minden Bács Bodrog vármegyei, Baja, Szabadka, Ujvidék és Zombor városi tenyésztő, ha bélyegtelen hatósági bizonyítvánnyal igazolja, hogy az egy évnél fiatalabb csikóval bemutatott anyakanca, a csikó születése előtt már a sajátja volt, illetőleg hogy az elővezetett három éves kancacsikó, 1—2 éves méncsikó és mén az ellés idejében birtokában volt kancától származik és általa neveltetett. Az elővezetett lovak megbiralását, valamint az odaitelt díjak kiosztását a gazdasági egyesület bizottsága eszközözi. A lovak összeírása után utólagosan jelentkeznek a pályázatban nem vehetnek részt. A bírálat és a díjak kiosztása az összetrás után történik. A díjak pénzbeliek (aranyban) és oklevelek. Pénzbeli díjazásban a kiscgazdák részesülnek, míg a tehetősebb tenyésztők csak oklevél kitüntetésre számíthat. A díjakat a földművelésügyi miniszter adja. Díjak: I. Sikerült szopós vagy egy évesnél fiatalabb csikóval bemutatott anyakanca számára, melyek jól ápolt, erőteljes állapotban vannak és a jó tenyészkancaik kellékeivel bírnak: 1. díj 80 korona, 2. díj 60 korona, 3. díj 40 korona, 4. díj 20 korona, 5. Ötdíj 10 korona. II. Három éves kancacsikók számára, melyek kitűnő tenyészképességet ígérnek: 1. díj 60 korona, 2. díj 40 korona, 3. díj 20 korona, 4. Négy díj 10 korona. III. Egy és két éves kancacsikók számára: 1. díj 60 korona, 2. díj 40 korona, 3. díj 20 korona, 4. Négy díj 10 korona. IV. Egy és két éves méncsikók számára 1. díj 50 korona, 2. díj 30 korona, 3. Négy díj 10 korona. V. Három évesnél idősebb mének számára: 1. díj 50 korona, 2. díj 30 korona, 3. Három díj 10 korona.

— A vigécek és a nép. Ezerszer mondtuk már, hogy vigéctől óvakodni kell, mert a vele való barátkozásnak rendszerint szomorú a vége. Hanem hát azért még mindig azad nem egy magyar, a ki belecsap a markába az ilyen pesti urnak s aláírja azt a papirost, a minek váltó a neve s világsalás a betűje. Mert abban az van, hogy ekkor meg ekkor fizet kend bátya ennyi meg ennyi ezer forintot a gépért, de bezzeg az nincs rajta, a mit a vigécek szentül ígérnek a magyar gazdának: hogyha a gép nem tetszik, hát nem kell megvenni. Így esik meg aztán, hogy a gép elviszi a házat, a földet, de még az aszszony vagyonszáját is — mert a törvény azt tartja, hogy a hol írásbeli szerződés van, csak az érvényes, ami abban van. Ezt tudják a vigécek, de nem tudja a nép. Azért hát mi figyelmeztetjük a népet, hogy a vigécektől lehetőleg óvakodjék, de ha már épen rendelnek tőlük valamit, jól vigyázzanak, hogy csak olyan írást irjanak alá, a melyben minden kikötés benne van. A vigéceket most nem szabad hívás nélkül a termelőhöz menni és ha megy, azonnal jelenést kell tenni a csendőrségnél, mert hiszen a vigécek eddig is nagyobb pusztítást csináltak a falvakban, mint a fagy és szárazság együttvéve.

— Utak törzskönyvezése és határvonalak megállapítása. Német-Palánka bács-bodrog megyei község községi utainak törzskönyvezése és utcai határvonalainak megállapítása elhatározatván, felhivatnak a pályázni óhajtó okleveles mérnökök, hogy ajánlatokat és költségvetéseiket f. évi július végéig

a községi elöljárósághoz adják be. A közelebbiek ugyanott tudhatók meg.

— Hirtelen halál. Bodrics József kedvelt cimbalmosunk Margitszigeten, ahol most Piros Józsi bandája szerződve van, f. hó 27-én, penteken délután szívzselhűdésben hirtelen meghalt. — Hült tetemeit — mint értesültünk — haza hozzák.

— A »Tarka Szinpad.« Az ugynevezett »Tarka Szinpad« budapesti »művészei« f. hó 27-én, penteken este 8 órakor előadást tartottak a »Pest« szálloda nagytérképében. A gazdag műsor kielégítette ugyan azt a csekély számú közönséget, a mely megjelent, de a »Tarka Szinpad«-nak az lenne a feladata, hogy a német »gajdácsolók« kizorítsa az országból, de nem frivolitással, hanem oly művekkel, amelyet mindenki pirulás nélkül meghallgathat. Mert az itt előadott darabok között bizony egyik-másik az ember erkölcsi érzületét nagyon is megsértette.

— Kántorképző pótanfolyam Szabadkán. Az »Országos Magyar Cecilia Egyesület« hivatásának megfelelőleg minden rendelkezésére álló eszközzel előmozdítani óhajtván hazánkban az egyházi ének és zene javítását, f. évi február 19-én tartott választmányi ülésén elhatározta, hogy a tavaly Selmeczbányán tartott kántorképző pótanfolyamhoz hasonló tanfolyamot ez idén Szabadkán, mint Délmagyarországnak egyik legkönnyebben hozzáférhető helyén fog tartani. A tanfolyam f. évi augusztus hó 25—30-ig terjed s annak előadójul a tavalyi tanfolyam ki-próbált érdeit ft. Glatt Ignác pécsi székes-egyházi karmestert (a gregorianumra), Kersch Ferenc esztérgomi főszékesegyházi karmestert (az orgona és őszhangzattan) és dr. Kiss János temesvári teológiai tanárt (a liturgika előadására) sikerült megnyernünk. Részt vehetnek a tanfolyamon papok, kántorok, tanítók s mindazok, kik az egyházi-zene iránt érdeklődnek, teljesen ingyen, sőt ingyen lakásról is gondoskodunk, csupán reggeli, ebéd és vacsoraért fizetendő naponként 1 frt. A jelentkezők utazási kedvezményben is részesülnek. Felkérem ennélfogva mindazokat, kik ezen tanfolyamon részt óhajtanak venni, hogy illetően szándékukat akár ft. Bundala János úrnál, az O. M. C. E. igazgatójánál Budapestben (VIII. Mária Terézia-tér 9.) akár alul-írott nál Szabadkán (IV. Rákóczy-utca 20.) legkésőbb f. évi augusztus hó 10-ig bejelenteni sziveskedjenek, hogy lakásukról idejkorán gondoskodhassunk s a kedvezményes jegyeket megkölthessük. Szabadkán, 1902 évi június hó 21-én. Kersch Mihály, hitoktató, az O. M. C. E. választmányi tagja.

— A gőzgép kezelők és kazánfűtők képesítő vizsgái Szegeden július hó 10-én délelőtt 9 órakor fognak megtartatni a vasúti hidnál levő városi vízműtelep helyiségeiben. A vizsgálati kérvények kellően felszerelve a kerületi kir. iparfelügyelőséghez (Szeged, Szilágyi-utca 1. sz.) küldendők.

— Gabona-árakunk. Az aratási kilátások veszik teljesen igénybe az üzletvilág figyelmét; a forgalom vonatott és szűk körben mozog. Gabona neműek közül buza és rozs ára kevésbé emelkedett, zab szintén szilárd, kukorica lanya. A júniusi tartós hűvös és esős időjárás a gazdakörökben aggodalmakat ébresztett a vetések helyzetére nézve és oly hírek szárnyaltak, amelyek egyes vidékeken a vetések teljes fönkrejtését, más vidéken jelentékeny megrongálását esetelték. E hírekre a földművelési m. kir. miniszter elrendelte a termésbecsléseket s ezen termésbecslések a helyzetet éppen nem fűnfetik fel annyira aggályosnak, mint a szárnyaló hírek. Tehát a jó középértelmű fűzők kilátások teljesülését még mindig remélhetjük. Az azonban már bizonyos, hogy a vetések késői fejlődése miatt az aratást július 6—8-ától sehol sem lehet megkezdeni, mire növény vigaszul csak az szolgálhat, hogy az aratás ez évben Európaszerte mindenütt a szokótnál később kezdhető meg. — Legutóbbi június 27-én tartott, pénteki hetivásárunkon a következő gabona árakat jegyezték méter-másánként:

Buza	—	—	—	8 frt 60 kr.	8 frt 90 kr.
Rozs	—	—	—	6 frt 60 kr.	6 frt 80 kr.
Arpa	—	—	—	5 frt 60 kr.	5 frt 80 kr.
Zab	—	—	—	6 frt 60 kr.	6 frt 70 kr.
Kukorica	—	—	—	5 frt 10 kr.	5 frt 20 kr.

Menetrend

Szabadkáról induló és érkező vonatokról

1902. május 1-től.

Szabadka—Bpest között:

Indul	909. sz.	szem.	vonat	reggel 5.20	Szabadkáról
	908.	gyors		d. e. 9.46	
	905.	szem.		d. u. 1.56	
	907.	szem.		esti 11.50	
	901.	expr.		esti 7.57	

Bpest—Szabadka közt:

Érkezik	910. sz.	szem.	vonat	este 8.23	Budapestről
	902.	expr.		éjjel 2.44	
	906.	szem.		d. u. 12.33	
	904.	gyors		5.47	
	908.	szem.		reggel 4.05	

Szabadka—Zimony közt:

Indul	908. sz.	szem.	vonat	reggel 5.37	Szabadkáról
	902.	expr.		2.51	
	906.	szem.		d. u. 1.22	
	904.	gyors		este 5.56	
	922.	v. v.		d. u. 4.10	Ujvidékről

Zimony—Szabadka közt:

Érkezik	903. sz.	gyors	vonat	d. e. 9.34	Zimonyból
	905.	szem.		d. u. 1.21	
	901.	expr.		este 7.52	
	907.	sz. v.		éjjel 10.48	
	909.	v. v.		reggel 7.40	Ujvidékről

Szabadka—Szeged között:

Indul	4121. sz.	vegy.	vonat	reggel 5.25	Szabadkáról
	4101.	szem.		d. e. 9.40	
	4103.			d. u. 2.10	
	4105.			este 6.20	
	4109.			este 11.05	

Szeged—Szabadka közt:

Érkezik	4110. sz.	szem.	vonat	reg. 4.17	Szegedről
	4102.			d. e. 9.19	
	4104.			d. u. 12.53	
	4106.			este 5.32	
	4122.	vegyes		este 10.35	

Szabadka—Ó-Becse közt:

Indul	4311. sz.	vegyes	vonat	reg. 5.10	Szabadkáról
	4301.	személy		d. u. 1.30	

Ó-Becse—Szabadka közt:

Érkezik	4312. sz.	vegy.	vonat	d. e. 8.51	Ó-Becseről
	4302. sz.	szem.		este 5.25	

Felelős szerkesztő: **STOCEK KÁROLY.**

Árverési hirdetményi kivonat.

A szabadkai kir. törvényszék mint telek-könyvi hatóság közhírré teszi, hogy a Szabadkai gazdák és iparosok hitelintézete részvénytársaság végrehajthatónak Galambos József és neje Torma Julis végrehajtást szenvedő elleni 2000 kor. tőkekövetelés és jjai iránti végrehajtási ügyében a szabadkai kir. törvényszék (a szabadkai kir. járásbírósg területén lévő) Szabadka város Majsai szőlőben fekvő a szabadkai 6522. sz. betétben A†1. r. sz. alatt felvett 10277/2. hrsz. 1121 □ öles szőlőre az 1881. évi LX. t. c. 187 szakasza értelmében az újabb árverést 608 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1902. évi július hó 24. napján délelőtti 9 órakor a szabadkai kir. tszék, mint tkvi hatóság árverező szobájában megtartandó nyilvános árverésen 1050 korona utóajánlati áron alul eladatni nem fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 60 kor. 80 fillért készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes érték-papírban a kiküldött kezéhez letenni; avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át-szolgáltatni.

Szabadkán, 1902. évi június hó 17-én.

A kir. törvényszék, mint tkvi. hatóság.

Piry,

kir. törvénzéki bíró.